

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ (14ῃ Μαΐου 1474)

Ὁ Ὅσιος Ἰσίδωρος τοῦ Ροστώβ Ὁ διὰ Χριστὸν Σαλὸς *

Ο **ΜΑΚΑΡΙΟΣ** Ἰσίδωρος (Τβερντισλῶφ) ἔζησε στὰ μέσα τοῦ 11^{οῦ} αἰῶνος. Ἄν καὶ σλαβικῆς καταγωγῆς, ζοῦσε στὸ Βρανδεμβουργο, μία ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες πόλεις τῆς Πρωσίας. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια, οἱ Σλάβοι τῆς περιοχῆς ἐδιώχθησαν βιαίως ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦσαν νὰ μεταστρέψουν ὅλο τὸν πληθυσμὸ στὸν Παπισμὸ.

Ὅταν ἔφθασε στὴν ἡλικία τῆς ἐφηβείας καὶ ἀντελήφθη τὴν ἀφερεγγυότητα τῆς ρωμαιοκαθολικῆς πίστεως, ὁ Ἰσίδωρος ἐπιδίωξε νὰ κινηθῆ πρὸς ἓνα ὀρθόδοξο χριστιανικὸ ἔδαφος.

Ἄν καὶ ἀνῆκε στὴν τάξι τῶν μεγαλεμπόρων, πρόθυμα ἀπαρνήθηκε τὰ πλοῦτη, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν κληρονομία του καὶ χάριν τοῦ Χριστοῦ ἄρχισε νὰ περιφέρεται μὲ τὸ ραβδί του ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

Δὲν γνωρίζουμε πότε ἀκριβῶς ὁ Ἰσίδωρος προσεχώρησε ὡς προσήλυτος στὴν Ὁρθοδοξία, οὔτε πότε ἔφθασε στὴν Ρωσία, ἀλλὰ τελικὰ ἐγκαταστάθηκε στὸ Ροστώβ, βορείως τῆς Μόσχας.

Ὁ Σαλὸς βρῆκε μία ἐλῶδη περιοχὴ μέσα στὴν

πόλι και διάλεξε εκεί μία ἄκρη, λίγο πιὸ πάνω ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ ἔλους. Ἐκεῖ ἔφτιαξε μία μικρὴ καλύβα ἀπὸ βουῖρλα. Αὐτὴ ἢ καλύβα δὲν εἶχε καμμία προστασία ἀπὸ τὴν ζέστη ἢ τὸ κρῦο, διότι δὲν καλυπτόταν μὲ τίποτα, μόνο ἔκρυβε τὴν μεγάλη του ἄσκησι ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου.

* * *

Ο ΟΣΙΟΣ περνοῦσε τὸν χρόνο του ὅπως συνήθως οἱ Σαλοὶ διὰ Χριστόν. Τὴν νύκτα προσευχόταν συνεχῶς. Ἔδινε στὰ βλέφαρά του μόνο λίγο ὕπνο. Τὶς ἡμέρες του τὶς περνοῦσε στοὺς δρόμους ἢ τὶς ἀγορὲς τῶν πόλεων μὲ πράξεις ἐκούσιας σαλότητος. Μερικὲς φορές ξεκούραζε τὸ ταλαιπωρημένο σῶμα του σὲ ἓνα σωρὸ ἀπὸ ἀπορρίμματα ἢ κοπριά.

Καθωδηγοῦσε καὶ ἐδίδασκε ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ ὀδηγηθοῦν πνευματικά, κατέκρινε τὴν διαφθορὰ καὶ ὠδηγοῦσε πολλὰς ψυχὰς στὸ μονοπάτι τῆς σωτηρίας. Τὴν νύκτα, προσευχόταν γιὰ ὅσους τὸν εἶχαν προσβάλει καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ εἶχε ἰδεῖ νὰ κυλοῦνται στὴν ἁμαρτία.

«ᾠ, Ἰσίδωρε!», συχνὰ μονολογοῦσε καὶ κραύγαζε, «πρέπει νὰ περάσης πολλὰς στενοχώριες γιὰ νὰ εἰσέλθης στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν».

* * *

Η ΑΓΑΠΗ τοῦ Ὁσίου γιὰ τὸν Κύριο ἦταν μεγάλη, γι' αὐτὸ ὁ Κύριος τὸν ἀγάπησε καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χάρισμα τῶν θαυμάτων καὶ τῆς προοράσεως.

• «Σὲ μία περίπτωσι», ὁ βιογράφος του ἀναφέρει, «ἓνας ἔμπορος ἀπὸ τὸ Ροστώβ, ἦταν μαζί μὲ ἄλλους συντρόφους του ἐν πλῶ κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς φοβερῆς θύελλας. Τὸ σκάφος, προφανῶς ἔχοντας κτυπήσει σὲ ὕφαλο, ξαφνικὰ σταμάτησε καὶ ἄρχισε νὰ διαλύεται σὲ κομμάτια ἀπὸ τὰ κύματα. Ἡ ἰσχυρὴ δύναμι τῆς θάλασσας ἀπειλοῦσε νὰ τὸ καταστρέψῃ.

“Ολοι εκείνοι, οί όποιοι ήσαν στο σκάφος, πάνω στην άπελπισία τους, άρχισαν νά προετοιμάζονται για τόν θάνατο. Τότε, μέσα στην δυστυχία τους, μιμούμενοι τήν περίπτωσι τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ, οί ταξιδιώτες άπεφάσισαν νά βάλουν κλήρους, ύποθέτωντας ότι τὸ σκάφος εἶχε σταματήσει έξ αίτίας έγκλήματος ένδὸς άπὸ τοὺς έπιβάτες. Ὁ κλήρος έπεσε στὸν έμπορο άπὸ τὸ Ροστώβ, ὁ όποιος ήταν καί ὁ ιδιοκτήτης τοῦ πλοίου. Τότε τὸ πλήρωμα έρριξε τὸν έμπορο στὴν θάλασσα μαζί μὲ ένα ξύλο.

Ριγμένους άπὸ τὴν όργή τῶν συντρόφων του στὴν άγρια θάλασσα, ὁ άτυχῆς έμπορος άρχισε νά παραδίνεται στο θάνατο. Ξαφνικά, ὁ Μακάριος Ἰσίδωρος έμφανίστηκε μπροστά του, περπατώντας επάνω στὴν θάλασσα σάν νά ήταν στεριά. Ὁ “Οσιος έπιασε τὸν έμπορο άπὸ τὸ χέρι καί τὸν έρώτησε: “Ξέρεις ποιὸς εἶμαι;”. Ὁ δυστυχῆς άνθρωπος, μόλις άνασαίνοντας, εἶπε: “Δοῦλε τοῦ Θεοῦ Ἰσίδωρε, βοήθησέ με...”.

Ὁ Μακάριος Ἰσίδωρος τράβηξε τὸν έμπορο πάνω στο ξύλο καί σάν νά έσπρωχνε τὸ ξύλο ένα άόρατο χέρι, άρχισε νά ακολουθῆ τὸ σκάφος ποὺ εἶχε ἤδη άναχωρήσει. Ὅταν ἤλθε παράλληλα μὲ τὸ σκάφος, ὁ έμπορος βρέθηκε ξαφνικά στὴν γέφυρα. Ὅταν οί άλλοι ταξιδιώτες τὸν εἶδαν ανάμεσά τους, τρόμαξαν πάρα πολὺ καί δόξασαν τὸν έλεήμονα Θεό, διότι κατάλαβαν ότι εἶχε γίνει θαῦμα. Ὁ έμπορος έσιώπησε, διότι ὁ “Οσιος τοῦ εἶχε άπαγορεύσει αὐστηρὰ νά πῆ ὅ,τι ακριβῶς εἶχε συμβῆ.

“Όταν επέστρεψε στο Ροστώβ, ὁ έμπορος όσάκις έβλεπε τὸν “Οσιο άπὸ μακρὰ, τοῦ έβάζε μία μετάνοια καί εκείνος περνώντας πλησίον του, υπενθύμιζε εἰς αὐτὸν τὴν άπαγόρευσί του. “Ετσι, ὁ έμπορος έλεγε πάντοτε, ότι ὁ Θεὸς τὸν εἶχε σώσει μὲ επέμβασι τῆς Χάριτός Του».

• Σε άλλη περίπτωση, δυὸ στενοί φίλοι, άρχοντικῆς καταγωγῆς, ὁ Σάββας καί ὁ Συμεών, ήσαν συμπολεμιστὲς στὴν μάχη μὲ τὸν Βασίλειο Σεμιάκα. Ἐνας τρίτος σύντροφος, ὁ Πρίγκιψ Συμεών, εἶχε τραυματισθῆ καί ήταν τώρα κατάκοιτος. Οί δύο φίλοι άπεφάσισαν νά τὸν επισκεφθοῦν.

Ἐκεί, στο πλάι τοῦ κρεβατιοῦ, συνάντησαν τοὺς συγγενεῖς τοῦ πληγωμένου στρατιώτου, συμπεριλαμβανομένης τῆς οικογένειας τοῦ αδελφοῦ του, Πρίγκιπος Βασιλείου. Ἡ κόρη τοῦ Βασιλείου, όνόματι Δαρεία, ήταν μία νέα όμορφη, τὴν όποία αγάπησε ὁ Σάββας. Τελι-

κά, τὴν ἀρραβωνιάστηκε καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ ἔγινε ἓνας γάμος μὲ ἀσυνήθιστη μεγαλειότητα. Τὴν ἡμέρα τῆς γαμήλιας ἑορτῆς, ἡ ὁποία ἔγινε στὸ σπίτι τοῦ Συμεών, ὁ Ὁσῖος Ἰσίδωρος εἰσῆλθε ξαφνικὰ στὸ σπίτι. Οἱ ὑπηρέτες προσπάθησαν νὰ τὸν ἀπομακρύνουν, ἀλλὰ τοὺς ξέφυγε καὶ εἰσῆλθε στὴν αἴθουσα τῆς δεξιῶσεως, θορυβώντας. Στὰ χέρια του εἶχε ἓνα κάλυμμα κεφαλῆς, φτιαγμένο ἀπὸ πρασινάδες καὶ ἀγριολούλουδα. Ἐφθασε μέχρι τὸν νεόνυμφο καὶ ἔθεσε στὴν κεφαλὴ του τὸ κάλυμμα, λέγοντας: «Νά, μία ἀρχιερατικὴ μίτρα γιὰ σένα!».

Αὐτὸ τὸ μυστήριον δῶρο καὶ οἱ παράξενες λέξεις τοῦ Ὁσίου δημιούργησαν σύγχυσι στὸν Σάββα καὶ τοὺς φιλοξενουμένους του, ἀλλὰ ὁ Ὁσῖος Ἰσίδωρος γρήγορα ἐξαφανίσθηκε ἀπὸ τὴν αἴθουσα καὶ ἀκούσθηκε νὰ καταπιάνεται μὲ τὰ παιδιὰ μέσα στοὺς δρόμους.

Τὸ δῶρο καὶ οἱ προφητικὲς λέξεις τοῦ εὐλογημένου Σαλοῦ δὲν ἦσαν μάταια καὶ τελικὰ ἔγιναν κατανοητὰ ἀργότερα. Ἡ Δαρεία ἔμεινε ἔγκυος καὶ ἐνῶ ἐπέστρεφε στὸ Ροστῶβ, ἐγέννησε ἓναν γιου. Ἡ γέννα ἦταν ὑπερβολικὰ δύσκολη καὶ προκάλεσε τὸν θάνατο τῆς μητέρας. Ἡ ἀπώλεια τῆς ἀγαπημένης συζύγου συγκλόνησε τὸν Σάββα τόσο πολὺ, ποὺ ἄφησε τὸν κόσμον καὶ ἔγινε Μοναχὸς στὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Θεράποντος. Κατὰ τὴν κουρὰ τοῦ δόθηκε τὸ ὄνομα Ἰωάσαφ καὶ ἀργότερα χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος στὸ Ροστῶβ (1481-1489).

* * *

ΓΕΝΙΚΑ, ὁ Μακάριος Ἰσίδωρος σπάνια ἔμπαινε στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅταν τὸ ἔκανε, συνήθως τὸν πετοῦσαν ἔξω ἀδίστακτα.

Μία τέτοια περίπτωσι εἶναι ἡ ἐξῆς, ἡ ὁποία συνέβη ὀλίγον πρὸ τῆς κοιμήσεώς του: ὁ Πρίγκιψ Βλαδίμηρος τοῦ Ροστῶβ προσεκάλεσε τὸν οἰκεῖον Ἀρχιεπίσκοπον Βασιανὸ νὰ εὐλογήσῃ τὴν οἰκογένειά του.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, μετὰ ἀπὸ τὴν λειτουργία, ὁ Ὁσῖος Ἰσίδωρος ἔσπευσε στὸ σπίτι τοῦ Πρίγκιπος πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Εἰσῆλθε καὶ ἐζήτησε ἀπὸ ἓναν ὑπηρέτη ἓνα ποτό, σὰν νὰ ἠθελε νὰ σβῆσῃ τὴν δίψα του. Στὴν πραγματικότητα ὅμως, ὁ Ὁσῖος δὲν ἠθελε νὰ πιῇ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιθυμοῦσε νὰ ἔλθῃ ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου στὴν οἰκογένεια τοῦ εὐσεβοῦς Πρίγκιπος, καθότι ὁ Κύριος εἶπε: «Ὁποῖος δώσει ἓνα ποτήρι ψυχροῦ ὕδατος στὸ ὄνομά μου δὲν θὰ χάσῃ τὸν μισθὸν του...».

Ὁ ὑπηρέτης, ὄχι μόνο ἀρνήθηκε τὸν Ὁσῖον ἓνα ποτό, ἀλλὰ τὸν

ἀπομάκρυνε σπρώχνοντας. Ὁ εὐλογημένος Σαλὸς τὸν συγχώρησε καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῆ. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ δοξάσῃ τὸν Ἅγιό Του καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστι τοῦ εὐσεβοῦς Πρίγκιπος.

Ὅταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔφθασε καὶ οἱ παρευρισκόμενοι ἐκάθισαν στὸ γεῦμα, ἦλθε ἡ στιγμή γιὰ νὰ σερβίρουν τὸ κρασί, ἀλλὰ οἱ ὑπηρέτες βρῆκαν ὅλα τὰ

σκεύη ἄδεια. Μὲ φόβο πῆγαν νὰ ἐνημερώσουν τὸν Πρίγκιπα.

Ὁ τελευταῖος ἔμεινε ἔκπληκτος καὶ ἔσπευσε νὰ ἐρευνήσῃ τί συμβαίνει. Ἐρώτησε τὸν ἀρχι-ὑπηρέτη τοῦ ποιός εἶχε ἔλθει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ ἔμαθε ὅτι ὁ Ὅσιος Ἰσίδωρος εἶχε ἐπισκεφθῆ τὸ σπίτι πρὶν ἀπὸ τὸ γεῦμα, ζητώντας ἓνα ποτήρι νερό, ἀλλὰ οἱ ὑπηρέτες τὸν ἔδιωξαν, χωρὶς νὰ τοῦ δώσουν. Ὁ Πρίγκιψ κατενόησε ὅτι τὸ θαῦμα ἦταν μία τιμωρία γιὰ τὴν ἀπόρριψι ἐνὸς ἐπαίτου ἀπὸ ἓναν ἀνελεήμονο ὑπηρέτη.

Ἔστειλε ἀμέσως τοὺς ὑπηρέτες τοῦ στὸν Ὅσιο γιὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ σπίτι. Ὁ Ἰσίδωρος ὅμως δὲν βρέθηκε πουθενά. Τὸ γεῦμα ἐπλησίαζε στὸ τέλος τοῦ καὶ ἀκόμη δὲν ὑπῆρχε κρασί. Ὁ Πρίγκιψ κοίταζε γύρω του, συγχυσμένος καὶ θλιμμένος.

Τότε, ξαφνικὰ ὁ Ἰσίδωρος εἰσῆλθε, κρατώντας ἓνα πρόσφορο στὸ χέρι. Ἦρθε μέχρι τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ πρόσφορο, λέγοντας ὅτι μόλις εἶχε λάβει αὐτὸ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη στὸν Ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Κιέβου.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ ἀρχι-ὑπηρέτης βρῆκε παραδόξως τὰ σκεύη γεμᾶτα κρασί. Ἐνημέρωσε τὸν Πρίγκιπα καὶ ὅλοι οἱ παρόντες ἔμειναν κατάπληκτοι καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸ, ὁ Ὅποιος διενεργεῖ τέτοια θαύματα μέσῳ τοῦ ἀφανοῦς Ἁγίου Του.

* * *

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ Ἰσίδωρος ἀναπαύθηκε τὴν 14ῃ Μαΐου 1474.

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἐπίγειας ζωῆς του δὲν ἔφυγε καθόλου ἀπὸ τὸ καλυβάκι του, προσευχόμενος μὲ δάκρυα ὡς τὴν ὥρα τῆς ὀσιακῆς ἀναπαύσεώς του.

Τὴν στιγμή τῆς κοιμήσεώς του, μία ἀσυνήθιστη εὐωδία ἀπλώθηκε σὲ ὅλη τὴν πόλι. Ὅλοι ἀποροῦσαν καὶ ἄρχισαν νὰ ἐρευνοῦν ἀπὸ

ποῦ προερχόταν. Σύντομα διαπιστώθηκε, ὅτι ὅσο περισσότερο πλησίαζαν τὴν καλύβα τοῦ εὐλογημένου Σαλοῦ, τόσο περισσότερο δυνατὴ γινόταν ἡ εὐωδία. Κάποιος ἀπετόλμησε νὰ κοιτάξῃ μέσα καὶ εἶδε τὸν Ὅσιο νὰ εὐρίσκεται ἐξαπλωμένος στὸ ἔδαφος, μὲ τὸ πρόσωπο πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰ χέρια ἐσταυρωμένα στὸ στήθος. Ἀνήγγειλε σὲ ὅλους τὸν θάνατο τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. Ἔθαψαν τὸν Ὅσιο μέσα στὴν καλύβα του, ἀκριβῶς ἐκεῖ ποῦ εἶχε κοιμηθῆ.

Ὁ ἔμπορος, ποῦ εἶχε σωθῆ ἀπὸ τὴν θάλασσα, ἦταν στὸν ἐνταφιασμό. Ἐλευθερωμένος ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς σιωπῆς του, ἄρχισε μὲ ἀναφιλητὰ νὰ διηγῆται σὲ ὅλους τὶς λεπτομέρειες τῆς θαυματουργικῆς διασώσεώς του.

Λαμβάνοντας εὐλογία ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο, ἐκείνοι ποῦ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο τὸν Ὅσιο Ἰσίδωρο, ἀνήγειραν ἓνα ξύλινο παρεκκλήσιο ἐπὶ τοῦ τάφου του, πρὸς τιμὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ἐπειδὴ ὁ Ὅσιος εἶχε κοιμηθῆ κατὰ τὴν παραμονὴ τῆς Ἑορτῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1566, μὲ διαταγὴ τοῦ Τσάρου Ἰβάν τοῦ Τρομεροῦ, τὸ ξύλινο παρεκκλήσι ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ ἓνα λιθόκτιστο Ναό. Ἐνας Ἱερεὺς προσεπάθησε νὰ ἀνοίξῃ τὸν τάφο τοῦ Ἀγίου, ἀλλὰ μία ἀορατὴ δύναμις τὸν ἀπώθησε. Ἐνα ἀργυροῦν προσκυνητὰρι ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου κατὰ τὸ ἔτος 1815 καὶ ἡ ροὴ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἀγίου ἦταν συνεχῆς.

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τοῦ Ὁσίου ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ἄρχισε τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα τῆς ἀναπαύσεώς του. Δεκατρία χρόνια ἀργότερα, τὸ ὄνομά του ἐμφανίσθηκε ἐπίσημα στὸ Ἑορτολόγιο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

(*) Πηγές:

1. **Архиепископъ Сергій (Спасскій)**, *Полный Мѣсяцесловъ Востока*, т. II, стр. 142б, Владимиръ 1901 г., Москва 1997 г.

2. **Монахиня Таисія**, *Житія русскихъ Святыхъ, 100 лѣтъ русской святости*, I, стр. 226-227, Jordanville, NY, USA 1983 г.

3. **Bishop Varlaam Novakshonoff**, *God's Fools, The lives of the holy "Fools for Christ"*, Synaxis Press, Dewdney, B.C., Canada, pp.31-34.

4. *Ἡμεῖς Μωροὶ διὰ Χριστὸν – Βίος καὶ πολιτεία Ὁσίων Σαλῶν*, ἔκδοσις Ἱερᾶς Καλύβης Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Νέα Σκῆτη Ἀγίου Ὁρους 2005, σελ. 40-46 (Μετάφρασις τῆς ἀνωτέρω τρίτης πηγῆς).

5. Website of the "Orthodox Church in America", *Feasts and Saints*, May 14: www.oca.org